

Vēsturiskās pieredzes noteiktas pretrunas

Andis Sedlenieks

sies kādus no šiem principiem neievērot, tad tiks sodītas ar eiro.

Potenciāli sodāmās valstis šajā gadījumā ir Polija un Ungārija, kuras, kā uzskata Brisele un visu iespējamo tiesību aizstāvji, minētās vērtības neievēro. Un, tā kā galīgā vienošanās par ES finanšu resursu sadali ir iespējama, tikai piekrītot visām dalībvalstīm, Varšava un Budapešta pašsaprotojami ir nobloķējušas lēmuma pieņemšanu. Būtu arī visai dīvaini, ja tās rīkotos citādi, atbalstot lēmumus, kas paredz būtībā konkrētas, pret abām šīm galvaspilsētām vērstas finanšu sankcijas.

Vienlaikus abās valstīs pie varas ir pilnībā demokrātiski ievēlētas valdības, kuras pilda savu vēlēšanu gribu, atšķirīgu no Briseles pārmēru liberālajiem priekšstatiem par tiem vai citiem jautājumiem. Polijas un Ungā-

rijas varas partijas pieturas pie konservatīviem uzskatiem, un arī to lēmumi ir rīcība ir atbilstīgi šādam pasaules redzējumam. Un šeit visai pašsaprotojami rodas jautājums – ar ko lai šis pasaules redzējums, kas vienkārši atšķiras no vairākumā Eiropas valstu pie varas esošo partiju pasaules redzējuma, būtu sliktāks vai nepareizāks?

Galvenā problēma – atšķirīgie pasaules redzējumi – nekur nepazudīs

Kā noslēgsies šī konfrontācija, pagaidām nav pilnībā skaidrs, tomēr ar augstu ticamības pakāpi var uzskatīt, ka beigās tiks atrasts kāds abpusēji pieņemams kompromiss un katra no pusēm piekāpsies kādos jautājumos. Tajā pašā laikā galvenā problēma – atšķirīgie pa-

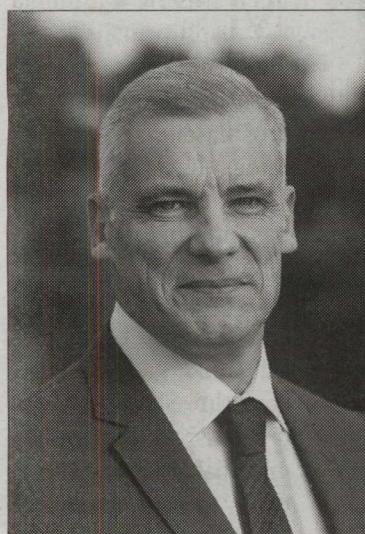
saules redzējumi – nekur nepazudīs, un jautājums par pretrunām starp liberālo un konservatīvo vīzijām, noformēts kā vērtību sadursme, atkal un atkal atgriezīsies dienaskārtībā.

Viens no galvenajiem, ja ne pats galvenais iemesls, kamdēļ pastāv šādas pretrunas, savukārt ir dažādu Eiropas daļu ievērojami atšķirīgā vēsturiskā pier-

saprotami, kamdēļ šī reģiona valstis turpina turēties pie šīs vērtību skalas.

Viss iepriekš minētais tieši attiecas arī uz Latviju, kur sabiedrības vairākuma noskaņojums tāpat nav iespējams dēvēt citādi kā par konservatīviem. Arī mūsu vēsturiskās pieredzes dēļ liberālais, ar noslieci uz kreisumu pasaules redzējums tā arī nav spējis un, visticamāk, nekad arī nespēs kļūt par dominējošo sabiedrības vairākumā. Tajā pašā laikā mūsu politikajā spektrā priekšplānā atrodas tieši liberālismu sludinošas partijas, kas ne tikai nav gluži loģiski, bet ir arī sava veida atbilde uz jautājumu, kamdēļ Latvijā pastāv tik zema uzticība politikai un politiķiem. Un tā ir viela pārdomām, jo šāda situācija paver ceļu pretim iekšpolitiskai konfrontācijai gadījumā, ja uz politiskās skatuves uznāks patiešām, nevis tikai formāli konservatīvs politiskais spēks.

Par nodokļiem saprāta robežās

Ringolds Arnītis, valmierietis, Latvijas Agronomu biedrības valdes loceklis

ciskās darbības veicējiem 70% jeb 64984 nevarēs nomaksāt VSOI un pārstās strādāt kā pašnodarbinātie. Tātad – tiks padarīti par dzimtcilvēkiem vai kalpiem. Tas skars vismazāk turīgo, bet aktīvo iedzīvotāju slāni, kā arī tos, kuri uzsāk savu biznesu vai saimniekošanu patstāvīgi. Tādas laukos atzītas atbalsta programmas kā Eiropas Savienības LEADER, kas radījusi daudzus jaunus uzņēmējus, zaudēs jēgu.

Līdz ar to uzskatu, ka krīzes situācijā celt nodokļus un tādējādi nīcināt arī mazos uzņēmējus, pašnodarbinātos, kuri paši cīnās un nediedelē pabalstus, ir absolūti nepieņemami, jo šādas nodokļu politikas rezultātā mazie zemnieki, amatnieki, mājražotāji, kurpnieki, frizieri, mežkopji un citi tiks iedzīti pagrīdē vai nenodarbosies ar to.

Savā vēstulē, uzskatot, ka eventuālais nodokļu pieaugums ir ilūzija, Latvijas Valsts prezidentam Egilam Levita kungam esmu aicinājis viņu pievērst uzmanību šīm problēmām: «Iniciatīva pārskatīt valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu piemērošanas kārtību ir īpaši nesaprotama situācijā, kad Covid-19 pandēmijas dēļ sociāli ekonomiskā situācija Latvijā un Eiropā jau tā ir sarežģīta un grūti prognozējama. Protams, risinājums par VSAOI būtu jāmeklē, taču – modelējot situācijas un diskusiju ceļā, ņemot vērā to, ka it īpaši laukos saimnieciskās darbības veicēju reālie mēneša ienākumi ir zem valstī noteiktās minimālās algas. Šobrīd cilvēki tiek nostādīti dilemmas priekšā – ēst vai maksāt nodokļus, segt komunālos maksājumus vai maks-

sāt nodokļus, galu galā, izdzīvot vai samaksāt nodokļus. Šāda nostāja pret lielu valsts pilsoņu grupu ir absolūti nesaprotama, ciniska un nepieņemama.» Aicinu prezidentu iestāties par mazo lauku saimniecību, mājražotāju un citu saimnieciskās darbības veicēju tiesībām uz dzīvi un izdzīvošanu Latvijā un izmantot viņam sniegtās pilnvaras, nepieļaujot Saeimā iesniegto grozījumu likumā *Par valsts sociālo apdrošināšanu* pieņemšanu un stāšanos spēkā.

Arī Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomes (LOSP), Zemnieku saeimas un Latvijas Lauksaimnieku kooperatīvu asociācijas vēstulē Saeimas komisijām un frakcijām atgādināts, ka Latvijas lauku reģionos, kur ekonomikas aktivitātes ir samērā zemas, dzīvo cilvēki, kas patiešām reāli saņem mazāk par minimālo algu un nekādas *aplokšņu algas* nesaņem, jo ir darba vietas, kur vienkārši darba apjoms ir 2-3 dienas nedēļā un/vai sezonāls. Par nostrādātajām dienām un stundām tiek samaksāta pilna alga un visi attiecīgie nodokļi. Pārējā laikā šie cilvēki rosās savās piemājas saimniecībās, kur tiek audzēti gandrīz viss ģimenes paēdināšanai nepieciešamais. Līdz ar to likt darba devējam, kurš dažbrīd vienlaikus ir arī darba ņēmējs, maksāt obligātos VSAOI 170 eiro/mēn. ir netaisnīgi un nesamērīgi salīdzinājumā ar esošo regulējumu, kad, cilvēkam nostrādājot 11 dienas ar neto algu 220 eiro, ir jānomaksā VSAOI 86,74 eiro. Tāpēc vēstules autori rosina saprast – ja

darba devējam būs obligāts 170 eiro/mēn. VSAOI, tad šie mazie algu saņēmēji par nepilnām slodzēm vienkārši tiks atlaisti, tādējādi ģimenes ar zemiem ienākumiem, kas vairumā gadījumu ir arī ar nepienācīgu pieredzi kvalificētāka darba pildīšanai, nonāks vēl lielākā nabadzībā. Tai skaitā gadījuma darbi vispār netiks reģistrēti mazo uzņēmumu bilancēs un palielināsies ēnu ekonomika.

Tā vietā, lai domātu, kā vairāk saglabāt darbīgos cilvēkus aprītē, sniegt plašu atbalstu mazajiem uzņēmējiem, kā to dara citas ES valstis, izglītīti un gudri cilvēki Sadarbības padomē apspriež jautājumus, kā sociālais darbinieks tagad mācīs cilvēkiem, kā naudā pelnīt, ja neiemaksās valsts kasē 170 eiro mēnesī kā sociālo iemaksu.

Vai tiešām situācijā, kad citas ES dalībvalstis sniedz plašu atbalstu saviem cilvēkiem un uzņēmējiem, mēs savējos gremdējam un iznīcinām?

Tomēr pilnīgi pretēji Lauksaimnieku organizāciju un sabiedrības paustajām bažām, Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija ir lēmusi, ka turpmāk visiem mazajiem lauksaimniekiem, mazajiem uzņēmējiem un pašnodarbinātajiem būs jāmaksā papildus 5% VSOI nodoklis mēnesī pie esošā 5% un Iedzīvotāju ienākuma nodokļa (20%, 23% vai 31%). Bez tam

tiek atcelta līdzšinējā kārtība lauksaimniekiem par sezonālīti un VSOI būs jāmaksā katru ceturksni, neatkarīgi no tā, vai kartupelis un burkāns ir izaudzēti vai tikko iestādīti.

Vai tiešām situācijā, kad citas ES dalībvalstis sniedz plašu atbalstu saviem cilvēkiem un uzņēmējiem, mēs savējos gremdējam un iznīcinām? Kādi mūsu Latvijas mazie un citi uzņēmumi būs pēc Covid-19 krīzes salīdzinot ar mūsu konkurentiem Igaunijā, Lietuvā un citur Eiropā?

Arī Eiropas Komisija savā atzinumā par Latvijas 2021. gada budžetu ir norādījusi, ka nodokļu reforma un to pieaugums īpaši skars zemo algu saņēmējus un pašnodarbinātās personas.

Vēl jāatzīmē, ka nesen tika izveidota mazo lauksaimnieku atbalsta grupa, kuru vada Jānis

Cielēns (JKP), bet Saeimā darbojas Mazo uzņēmēju un amatnieku apakškomisija, kuru vada Romāns Naudiņš (NA). Valmieras puses deputāti var parādīt ar darbiem, ka tiešām saprot un aizstāv mazo uzņēmējdarbību, noraidot šos krīzes laikam nepieņemamos priekšlikumus. 2021. gada budžeta un tā pavaidošo likumu pieņemšana Saeimā galīgajā lasījumā ir sākusies.